

Op pad rondom de Alphensche Bergen

WandelZoekpagina

Lengte

14 km

Start- en eindpunt

café-restaurant De Kloostertuin
Heuvelstraat 3
5131 AP Alphen

Openbaar vervoer

Buslijn 132 Arriva , Halte Van Gaverenlaan, Goedentijd 21, 5131 AR Alphen.

Parkeren

W. Binckplein, 5131 AP Alphen.

Horeca

café-restaurant De Kloostertuin
Heuvelstraat 3
5131 AP Alphen

Op een aantal punten onderweg zijn banken en picknickplaatsen ingericht.

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

20-12-2022

Hart van Brabant

De Alphensche Bergen is een afwisselend bosgebied ten westen van Alphen met een uitgebreid netwerk van zandpaden en heidepaadjes, die door het gebied slingeren. Het zijn de jongste bossen van Staatsbosbeheer tussen Alphen en Chaam, een gebied dat al sinds de prehistorie is bewoond en waardoor de Romeinen hun 'heirbaan' van Antwerpen naar Nijmegen, Dordrecht en Maastricht hadden aangelegd. In de voorbije eeuwen liggen hier heidevelden en stuifzanden, die ontstaan zijn door rooibouw en overbegrazing van de voedselarme zandgrond. De stukken bos zijn tijdens WOI vrijwel helemaal gekapt. Pas in de periode 1931-1935 is de herbebossing serieus ter hand genomen en in het kader van de werkvoorziening is het gebied door werklozen handmatig omgespit en aangeplant met voornamelijk naaldbomen als productiebos voor stuthout in de Limburgse kolenmijnen.

Vanaf vertrek in het centrum van Alphen gaat de rondwandeling naar het oude versterkte buurtschap Alphen-Oosterwijk. Vanhier verloopt de route door het recreatiegebied 't Zand en langs het natuurbad. Dan gaat het voorbij het militaire Munitiecomplex van de Luchtmacht en bereiken we het bosgebied van de Alphensche Bergen. Over bospaden wandelen we naar de Fusilladeplaats uit WOII om dan door te steken naar de Kwaalburgse Akker in het westelijk buitengebied van Alphen. Zo keren we terug naar het startpunt in Alphen.

Routebeschrijving

1 We vertrekken vanaf het W. Binckplein langs de St. Willibrorduskerk (Heuvelstraat). Op de hoek bij Café 't Raedhuijs op het pleintje aan Goedentijd en Raadhuisstraat (KNP22) slaan we linksaf de Goedentijd in. Deze straat wandelen we helemaal uit tot aan de rotonde aan de N260. Bij de rotonde steken we de N260 over langs het St.

Barbarakapelletje en we slaan linksaf de Schellestraat in. Na 100 meter gaat de route linksaf de Oude Tilburgse Baan in, die dan naar rechts afbuigt en onverhard wordt. Tussen de velden door komen we aan het eind op de T-splitsing met de Oosterwijksestraat (KNP93). Hier wandelen we linksaf door het oude buurtschap Alphen-Oosterwijk. Zo passeren we de Sleutelhoeve uit 1632 en het Mariakapelletje Onze Lieve Vrouw in de Zon. We negeren de kruising met de Oude Rielseweg en gaan echtdoor. Aangekomen op de kruising met de voorrangsweg (Rielseweg) steken we recht over en wandelen tot aan het laatste huis 'Zwaluwnest', huisnummer 27 (KNP92). Hier gaat onze route linksaf over het zandpad langs de bosrand tot we aan het einde van dit pad door het hekje op de doorgaande weg van Alphen naar Gilze (Gilzerweg) uitkomen.

2 Hier aan de Gilzerweg steken we over. Nu even naar rechts en dan linksaf het pad inslaan langs de markering D. We negeren alle zijpaden. Aan het eind gaat het linksaf over de asfaltweg (Voskuil) met de bocht mee en dan het eerste pad rechtsaf langs een slagboom. Voor de volgende slagboom verloopt de route linksaf en we volgen het pad over de langgerekte bosweide tot op de kinderspeelplaats met klim- en klautertoestellen. Aan het einde voor de bosrand steken we rechtsaf door en komen aan de recreatieplas 't Zand. Daar rechtsaf langs de waterlijn (met de plas aan je linkerhand) zetten we de wandeling voort tot we

bijna aan de bosrand uitkomen bij de achterkant van een blauw infobord voor de waterrecreant. We wandelen even door langs de waterkant en zien dan rechts een betonnen put met deksel. Langs de put omhoog en dan linksaf langs een groene metalen kast.

3 Het bospad volgen we met de bocht mee naar links. We passeren een drietal blauwe borden aan de linkerzijde tot aan het rode markeringsbord 4. De route gaat dan naar rechts tot aan de T-splitsing. Dan linksaf en even verderop langs een open stuk en op de kruising van zandpaden rechtdoor. Daarna op de eerste kruising bij een bankje linksaf en vervolgens voor een metalen toegangshek rechtsaf en langs de afrastering van een camping. Aangekomen op een schuine kruising gaat de route rechtdoor. Op de volgende kruising gaan we weer rechtdoor. Het pad loopt nu een klein beetje naar beneden. Op de Y-splitsing houden we rechts aan en we negeren alle zijpaden tot we op de brede zandweg met fietspad (Maastrichtsebaan) uitkomen. We staan hier bij de omheining van het militaire Munitiecomplex van de Koninklijke Luchtmacht. Linksaf langs het hekwerk volgen we het zandpad tot aan het punt waar het hekwerk naar rechts afbuigt. Wij slaan hier ook rechtsaf en blijven het pad langs de afscheiding volgen tot we door een bosje op een asfaltweg (Chaamse Weg) uitkomen. Hier steken we recht over en komen nu in het bosgebied van de Alphensche Bergen. We slaan in de bocht direct linksaf een klein bospad in. Aan het einde op de T-splitsing gaat de route naar rechts en daarna op de Y-splitsing rechts aanhouden. Dit bospad wandelen we helemaal uit tot aan een scherpe bocht. Het pad naar links aanhouden en op de eerste kruising rechtsaf. We komen nu langs een boswachterswoning aan onze rechterzijde midden

in het bosgebied van de Alphensche Bergen. Op de kruising van zandwegen bij de woning wandelen we rechtdoor langs de afsluitboom. Dit pad wandelen we helemaal uit tot we op een zandweg uitkomen aan het open gebied van de voormalige Chaamsche Heide. We slaan hier linksaf.

4 We komen nu aan het monument van de Liberation Route. Voorbij de Fusilladeplaats blijven we op het pad tot aan de eerste kruising. Hier gaat de route linksaf opnieuw het bosgebied van de Alphensche Bergen in. Deze brede zandweg wandelen we helemaal uit. We negeren hierbij alle zijpaden aan de linkerkant en rechterkant tot we na 1,5 kilometer na de afsluitboom bij open gebied komen. De route maakt nu een bocht naar rechts langs de bosrand. Hier krijgen we in oostelijke richting zicht op het kerkdorp Alphen. We kiezen

dan het eerste pad linksaf. Het onverharde pad (Ulicocotensebaan) verloopt langs een statig buitenverblijf aan onze rechterzijde. Aan het einde van dit pad komen we op het Hooispoor. Hier slaan we linksaf de klinkerweg op. Na 100 meter gaat de wandeling rechtsaf richting Ulicotensebaan 1; Voorbij de boerderij gaat de klinkerweg over in een onverhard bomenlaantje, dat we uitlopen tot aan de bebouwing van Alphen. Voorbij de eerste huizen (Hofstade) slaan we linksaf de Molendries in. We blijven deze straat volgen tot aan de Y-splitsing, waar we linksaf de Molenstraat inslaan. De Molenstraat volgend passeren we aan onze rechterzijde het kerkhof met direct bij de ingang een klein oorlogskerkhof van gesneuvelde Poolse bevrijders en enkele Nederlandse oorlogsslachtoffers. Nog een kleine honderd meter verder en dan komen we aan het W. Binckplein, het eindpunt van deze rondwandeling.

Omgevingsinformatie

Pastoor Willem Binck (1882-1971)

Als hij in 1932 pastoor wordt in Alphen, heeft pastoor Binck direct interesse in de geschiedenis van dit dorp. Zo zoekt hij in de archieven van de Abdij van Tongerlo naar de plek van het Pestkerkhof, dat in 1936 wordt blootgelegd. Daarnaast geeft hij de boerenzoons de opdracht om op de akkers goed uit te kijken naar scherven. Zo ontstaat een verzameling urnen, gereedschappen en gebruiksvoorwerpen uit de Prehistorie. Maar het hoofdbestanddeel bestaat uit een voor Brabant unieke verzameling van sieraden, wapens, potten en glaswerken uit de Romeinse tijd. Pastoor Binck tekent ook volksverhalen op uit de monden van de Alphenaren en verwerkt deze in zijn boek, dat in 1945 verschijnt. Hij weet bovendien vele vakarcheologen voor zijn zaak te winnen en richt na WOII in 1947 de Vereniging Brabants Heem op, die het Brabantse volkseigen bestudeert. Het Merovingisch grafveld, dat in 1950 wordt ontdekt, laat hij grondig onderzoeken en neemt het initiatief tot de oprichting van het Oudheidkundig Streekmuseum Alphen. In 1963 gaat hij met emeritaat, maar blijft tot zijn dood in Alphen wonen. Hij wordt begraven op de Oude Parochiebegraafplaats, op het ereveldje te midden van de gesneuvelde Poolse soldaten en de Alphenese oorlogsslachtoffers. Een beeldje van hem is te vinden op het plantsoen dat het Streekmuseum omringt. Ook het Pastoor Binckplein is naar hem vernoemd.

Buurtschap Alphen-Oosterwijk

Dit langgerekt akkergehucht heeft door de lintbebouwing met bomenlaan en een aantal oude karakteristieke en monumentale boerderijen het historisch karakter van het Brabantse platteland behouden. Het buurtschap wordt doorsneden door de Hultense Leij. Aan de Oosterwijksestraat vinden we de in 1632 gebouwde de Sleutelhoeve. Dit jaartal is met muurankers aangegeven in de zijgevel. Hier staat ook het Mariakapelletje Onze Lieve Vrouw in de Zon, gebouwd na de bevrijding

door de buurt uit dankbaarheid voor het bespaarde oorlogsgeweld van WOII. De kapel is door de toenmalige bisschop van Breda Monseigneur Jos Baeten op 10 juni 1947 ingezegend en zijn bisschopswapen met spreuk Aurora Consurgens siert de gevel. In het kapelletje zien we de een wellicht uit Alphen afkomstige ingemetselde steen uit 1611 met het wapen van Prins Maurits van Oranje-Nassau, Heer van stad en land van Breda, tussen twee klauwende leeuwen. Op de kruising met de Oude Rielseweg, verloopt de straatweg tussen een langgevelboerderij uit 1885 en een Vlaamse schuur van rond 1900 als een smalle kasseienstrook. Aan het eind van de straat staat nog een van de oudste boerderijen, een langgevelboerderij uit de 18e eeuw. De binnenmuren zijn nog van leemstenen en aan de achterzijde is het pand voorzien van een uilengat. De vrijstaande Vlaamse schuur heeft een schilddak met ervoor een oude rosmolen.

Fusilladeplaats Oktober 1944

Op deze plek vinden we een monument en interactieve informatiezuil van de Liberation Route Europe. Door een draai aan het wiel, wordt het verhaal over de trieste gebeurtenis van de fusillade van drie burgers begin oktober 1944 verteld. Op de bewuste dag worden drie burgers uit hun schuilkelder gehaald door Duitse Falschirmjäger van de 11e divisie. Alphen was toen frontgebied en het aangrenzende Baarle-Nassau was voor een groot gedeelte bevrijd. De drie burgers werden meegenomen naar een greppel aan dit zandpad, waar ze een schot kregen. De 45 jarige landbouwer Adrianus Oomen en de 21 jarige onderduiker Willy van den Corput overleden ter plekke. Maar de 39 jarige landbouwer Felix Roelen kwam later die dag bij bewustzijn en slaagde erin om onder het zand vandaan te kruipen en hulp te zoeken. Nooit is helemaal duidelijk geworden waarom zij zijn meegenomen en gefusilleerd. Vermoed wordt dat in de schuilkelder, kort voor de drie werden meegenomen, ook twee of drie marechaussees zaten die betrokken waren bij het verzet. Deze drie vertrokken richting Chaam net voordat de Falschirmjäger bij de schuilkelder kwamen. Mogelijk waren de Duitsers naar die drie verzetsmensen op zoek en namen de drie slachtoffers mee als represaille.

De Alphensche Bergen

Het grote bosgebied tussen Alphen en Chaam is al sinds de prehistorie bewoond. De aanwezigheid van een grafheuvel, die dateert uit circa 2500 jaar voor Christus, maakt dit zichtbaar. Deze grafheuvel is in de winter van 1961-1962 ontdekt door Pastoor Binck. In deze zogenaamde ringwalheuvel zijn de crematieresten en een bronzen randbijl gevonden van een mens die hier geleefd moet hebben op de overgang van de jongste Steentijd naar de Bronstijd. Door dit gebied hebben ook de Romeinen hun 'heirbaan' van Antwerpen naar Nijmegen en Dordrecht en Maastricht aangelegd. In voorbije eeuwen lagen hier heidevelden en stuifzanden, ontstaan door rooibouw en overbegrazing op voedselarme zandgrond. Later komen hier en daar ook stukken bos, maar die zijn tijdens WOI vrijwel helemaal gekapt. Pas in de periode 1931-1935 is de bebossing serieus ter hand genomen. In het kader van de werkvoorziening is het gebied door werklozen handmatig gespuit en beplant. Er werd voornamelijk naaldbout aangeplant als bos, dat was bedoeld als productiebos, vooral voor stuthout in de kolenmijnen. Nu is het een afwisselend bosgebied met hoogteverschillen, merkbaar aan kleine klimmetjes op het uitgebreide netwerk van zandpaadjes en heidepaadjes, die door het gebied slingeren. Het zijn de jongste bossen van Staatsbosbeheer in de Baronie van Breda.

